

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.327/2014/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. G. Zs. pártfogó ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a Dr. Bagi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Bagi Éva ügyvéd; címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 5.P.20.184/2013/23. számú ítélete ellen az alperes részéről 25. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő:

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperest a marasztalás tőkeösszege után 2010. június 14. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon, 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamat megfizetésére kötelezi, továbbá szövegezésében is pontosítja és megállapítja, hogy az alperes 2010. június 13. napján a felperes sérelmére elkövetett testi sértés büntetnének a kísérletével sértette meg a felperes testi épségéhez fűződő személyiségi jogát.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s:

A peres felek házastársak voltak; házasságuk 2007-től kezdődően megromlott, s közöttük mind gyakoribbá váltak a tettelegességig fajuló viták és a veszekedések.

Házasságukat - a felperes által 2010-ben előterjesztett kereset alapján - a Debreceni Városi Bíróság 2013 februárjában felbontotta; házastársi vagyonközösségük megosztása iránt jelenleg is peres eljárás van folyamatban.

Az alperes 2010. június 13. napján házastársi közös lakásuk udvarán ököllel megütötte a felperes bal arcfelét, amelynek következtében a felperes elesett; az alperes a földön fekvő felperesbe többször belerúgott és a fejét ököllel ütötte.

A felperes a bántalmazás következtében a bal arcfél és a bal szem zúzódását, az arc hámhorzsolásait, a nyak zúzódását és hámhorzsolásait szenvedte el.

A sérülések gyógytartama külön-külön és együtt is 7 nap volt, s azok esetlegesen 1-2 napig okozhattak fájdalmat.

A felperes krónikusnak tekinthető pszichikus állapotára kifejezett szorongásos készenlét, nagy belső feszültségek, nyugtalanság, érzelmi és hangulati labilitás jellemző. 2010. december 15-étől kevert szorongásos és depressziós zavar miatt kezelik; lelki tünetei háttérében hosszantartó - 2010. június 13-át megelőzően is fennállt - párkapcsolati konfliktus áll. Az alperes általi bántalmazása a korábban már meglévő lelki tüneteit nagy valószínűséggel súlyosbította.

A Debreceni Városi Bíróság 17.B.969/2011/10. számú, 2012. november 15-én jogerőre emelkedett ítéletében az alperest bűnösnek mondta ki testi sértés büntettének a kísérletében és ezért négy hónap börtönbüntetésre ítélte, amelynek a végrehajtását egy évi próbaidőre felfüggesztette.

A jogerős ítélet ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati indítványt a Kúria Bfv.I.52/2013/2. számú végzésével elutasította.

A felperes testi épséghez fűződő személyiségi joga alperes általi, 2010. június 13-án történt megsértése miatt ért immaterális hátrányok a 8 napon belül gyógyuló testi sérülésben, s arra visszavezethetően az életminőségét negatív irányba befolyásoló, 1-2 napig tartó fájdalomérzetben, illetőleg az arcon jól látható sérülés miatti szégyenérzetben, valamint a korábban is meglévő lelki tüneteinek a súlyosbodásában manifesztálódtak.

A felperes egyrészt annak a megállapítása iránt terjesztett elő kereseti kérelmet, hogy az alperes 2010. június 13-án a tényállásban részletezett magatartásával megsértette a testi épséghez fűződő személyiségi jogát, másrészt az alperes 500 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítés, s annak 2010. június 13. napjától járó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 301. §-ának (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kötelezését kérte.

Az alperes a kereset elutasítását indítványozta.

Érdemi ellenkérelmében a felperes által elszenvedett sérülések tényét nem vitatta, azonban hangsúlyozta, hogy „az ominózus eset” úgy kezdődött, hogy a felperes megfogta a nyakát és azt szorongatni kezdte, spray-t fújt a szemébe, továbbá köpködött is, ekkor megpróbálta őt eltolni magától; a dulakodás közben ő is megsérült, a felperes ugyanis hátulról nekivágta a spray-t, ami felhasította a hátát. Sérüléseinek a tényét alátámasztandó becsatolt egy 2010. június 13-án készült ambuláns nyilvántartást.

Megjegyezte, hogy a felperes a kialakult pszichés állapotához a lobbanékony természetével és a provokatív magatartásával maga is tevékenyen hozzájárult és hozzájárul mind a mai napig.

A Debreceni Törvényszék 5.P.20.184/2013/23. számú ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes testi épséghez fűződő személyiségi jogát. Kötelezte, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 50 000 Ft tőkét és annak 2010. június 13. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév utolsó napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, s ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 21 000 Ft perköltséget.

Megállapította, hogy a 30 000 Ft kereseti illetéket, valamint a 113 170 Ft szakértői díjat, illetőleg a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Indokolása szerint a felperes testi épséghez fűződő személyiségi jogának a megsértését az alperes ellen folyamatban volt büntetőeljárásban született ítélet, a jelen eljárásban is beszerzett orvosszakértői vélemény, valamint a felperes lánya által csatolt, az arcsérülésekről készített fényképfelvételek alapján állapította meg.

Miután a felperes a nem vagyoni kártérítés iránti igényét kifejezetten és kizárólag a 2010. június 13-i bántalmazására alapította, ezért a rendelkezésre álló bizonyítékokat csak az e napon okozott sérülésekkel összefüggésben vizsgálta és értékelte, s a felperes által igazolt testi és lelki hátrányok (pár napos, a felperes szubjektív megítélésétől függő, csillapítható fájdalomérzet, legfeljebb 8 napig tartó véraláfutás, mint esztétikai hátrány, legfeljebb ezzel azonos időtartamban indokolt bezárkózás, meglévő pszichés tüneteinek súlyosbodása) alapján a bizonyított nem vagyoni hátrányok ellensúlyozására 50 000 Ft összegű - a felperes havi nyugdíjánál több, így az alperes érvelésével szemben bagatellnek nem tekinthető - nem vagyoni kárpótlást tartott szükségesnek és elegendőnek.

Megállapítása szerint nem zárja ki és nem csökkenti a személyiségi jog megsértéséből adódó nem vagyoni kártérítési kötelezettségét az, hogy a felperesnek milyen a természete, ezért a kereseti igény elbírálása szempontjából sem annak, hogy a felperes lobbanékony-e, sem az alperes által a felperesnek tulajdonított rongálásokról készített fotóknak nem volt jelentősége.

Megjegyezte, hogy a peres felek között több évig elhúzódó viszály, a bontóperhez vezető ellenséges, indulatos viszony túlmutat a személyiségi jogi per keretein. Hangsúlyozta, hogy az alperes által állított jogos védelmi helyzettel kapcsolatban előadottakat nem vehette figyelembe, mert a büntetőbírárság ítélete nem hivatkozik jogos védelemre.

A késedelmi kamatfizetés kezdőidőpontjával kapcsolatos rendelkezését a Ptk. 360. §-ának (1), valamint a perbeli személyiségi jogi jogsértés elkövetése időpontjában hatályos 301. §-ának (1) bekezdésére alapította. E körben figyelemmel volt arra is, hogy utóbbi jogszabályi rendelkezést a 2013. évi XXXIV. törvény 14. §-a (10) bekezdésének d) pontja 2013. július 1. napjától kezdődő hatállyal módosította. Miután a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvényszabályozási átmenetről rendelkező 15. §-ának (2) bekezdése értelmében a jogszabályi rendelkezést - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a hatálya alatt keletkezett tényekre és jogviszonyokra a jogszabályi rendelkezés hatályvesztését követően is alkalmazni kell és a Ptk. 301. §-ának (1) bekezdését módosító törvény hatályba léptető rendelkezése eltérő rendelkezést nem ír elő, ezért a perbeli esetben a 2013. július 1. napját megelőzően irányadó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A perköltségviseléssel kapcsolatos döntését a Pp. 81. §-ának (1), 86. §-ának (3) és 87. §-ának (2) bekezdésére, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésnek a) pontjára alapította. A peresztesség-pernyertesség arányát 90 % - 10 %-ban határozta meg és a felperes által a fizetési meghagyásos eljárásban megfizetett 15 000 Ft összegű szolgáltatási díj 10 %-át levonva a felperest 21 000 Ft ügyvédi munkadíjból álló perköltség alperes részére történő megfizetésére kötelezte.

A kereseti illeték, a szakértői díj és a felperest képviselő pártfogó ügyvédi díj állam általi viselésével kapcsolatos rendelkezését a jogi segítségnyújtásról 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-ának (1) és (2) bekezdéseire, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére és 14. §-ára alapította.

Az első fokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a felperes keresetének az elutasítását, másodlagosan az első fokú ítélet

hatályon kívül helyezését és a törvényszék újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását, valamint ügyvédi munkadíjból álló perköltségében marasztalását kérte.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő, a felperesnek ugyanis a nem vagyoni kártérítéshez azt kellett volna bizonyítania, hogy olyan testi vagy lelki hátrány érte, amely életminőségére, életvitelére negatív hatással van, s hogy a személyiségi jogsértés jogkövetkezményeként tartósan megnehezült a korábbi élete. Hangsúlyozta, hogy a károsodás csekély foka esetén a nem vagyoni kártérítés iránti igény nem ismerhető el.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását, illetőleg az alperes perköltségben történő marasztalását kérte.

Az ítélet tábla a fellebbezést a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el és azt nem találta alaposnak.

A törvényszék a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, levont következtetéseit azonban az ítélet tábla nem osztotta teljes mértékben.

A Ptk. 75. §-ának (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 76. §-a szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen - és egyebek mellett - a testi épség megsértése.

A Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a) és e) pontjai alapján, akit személyhez fűződő jogában megsértenek kérheti a jogsértés megtörténtének a bírósági megállapítását, valamint kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint.

A Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdései értelmében a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig ez nem lehetséges, vagy a károsult alapos okból nem kívánja, köteles a károsult nem vagyoni kárát megtéríteni.

A törvényszék helyesen állapította meg, hogy a perbeli esetben a nem vagyoni kártérítést megalapozó jogellenesség a felperes testi épséghez fűződő személyiségi jogának a megsértésében áll.

Miután maga az alperes sem vitatta a 2010. június 13-i bántalmazás, illetőleg a felperes e napon elszenvedett sérüléseinek a tényét, ezért a törvényszék helyesen állapította meg azt is, hogy az alperes e magatartásával megsértette a felperes testi épséghez fűződő személyiségi jogát.

Az ítélet tábla a perbeli káresemény körében az alperes által állított felperesi közrehatás vonatkozásában azonban nem osztotta a törvényszék azon álláspontját, miszerint pusztán amiatt, mert a büntetőeljárásban született ítélet nem hivatkozik jogos védelmi helyzetre, a polgári ügyben eljáró bíróság ne értékelhetné a károsult esetleges közrehatását. A Pp. 4. §-ának idézett (2) bekezdése ugyanis nem zárja ki, hogy a polgári ügyben eljáró bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a büntetőbíróság általitól eltérő tényállást állapítson meg,

természetesen azzal a korlátozással, hogy azt nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.

A jogirodalomban ismert álláspont szerint ugyanis, *„ha valaki ingerli haragosát, ez önhibaként figyelembe jön, ha a haragos erőszakra vetemedik (pl. szombathelyi j.b. P.21.336/1964.)”* /Eörsi Gyula: A polgári jogi felelősség kézikönyve. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1966, 160. oldal/.

Bár az alperes 5/A/4. sorszám alatt csatolt egy ambuláns nyilvántartást, amely 2010. június 13. napján készült, s anamnézisében az alperes a sérülései keletkezésének a körülményeivel kapcsolatban a felperes általi bántalmazására hivatkozott, illetőleg a diagnózis a hajas fejbőr felületes sérülését, testi erővel elkövetett testi sértést, az orr zúzódását, valamint az arcon és a háton lévő horzsolásokat rögzítette, ugyanakkor a 2010. június 13. napján történteknek az alperes állítása szerint nem volt szemtanúja (5. sorszámú jkv. 7. oldal 1. bekezdése), a felperes általi állított bántalmazása tényét az alperes a kérkező mentősöknek nem jelezte, amiatt feljelentést sem tett, így az ítéltábla álláspontja szerint a kölcsönös bántalmazás ténye - ítéleti bizonyossággal - nem volt megállapítható, ezért ez okból nem látott lehetőséget a felperes oldalán a neki járó nem vagyoni kártérítés összegét csökkentő felperesi közrehatás figyelembe vételére.

A felperest a perbeli személyiségi jogi jogsértés miatt ért immaterális hátrányok a 8 napon belül gyógyuló testi sérülésben, s arra visszavezethetően az életminőségét negatív irányba befolyásoló, 1-2 napig tartó fájdalomérzetben, illetőleg az arcon jól látható sérülés miatti szégyenérzetben, valamint a korábban is meglévő lelki tüneteinek a súlyosbodásában manifesztálódtak, amelynek a kompenzálásához az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés szükséges, s egyben elégséges mértékű.

Az ítéltábla az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettségének a kezdőidőpontjával, illetőleg az annak meghatározása során alkalmazandó jogszabállyal kapcsolatban a törvényszéktől eltérő álláspontra helyezkedett.

A Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése értelmében a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint a kárért felelős személy helyzetére a szerződés teljesítésében késedelmes kötelezettre irányadó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

A Polgári Törvénykönyv hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1960. évi 11. törvényerejű rendelet 4. §-ának (3) bekezdése alapján a késedelemnek a jogkövetkezményei csak a határidő utolsó napjának elteltével állnak be.

E jogszabályi rendelkezések egybevetéséből következően a késedelmi kamatfizetés kezdőidőpontja helyesen a személyiségi jogi jogsértés elkövetését (káreseményt) követő nap, azaz 2010. június 14. napja.

A késedelmi kamatszámítás tekintetében alkalmazandó jogszabállyal kapcsolatban az ítéltábla megjegyzi, hogy a Ptk. 301. §-ának (1) bekezdését módosító 2013. évi XXXIV. törvény valóban nem tartalmaz átmeneti rendelkezéseket, ezért a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény - helyesen - 15. §-a (1) bekezdése a) pontjának I. fordulatában írtakból szükséges kiindulni, miszerint valamely jogszabályi rendelkezést - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a hatálybalépését követően keletkezett tényekre kell alkalmazni.

Az ítéltábla álláspontja szerint a késedelem nem folyamat, hanem minden nap újra és újra bekövetkező, jogviszonyt alakító önálló jogi tény, amely nem szükségszerű következménye a

fizetési kötelezettséget keletkeztető jogviszonynak, ezért a döntő nem a jogviszony keletkezésének, hanem a késedelemnek (kamatfizetés esedékességének) az időpontja.

Ebből következően az alperes 2010. június 14. napjától kezdődően 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon, 2013. július 1. napjától pedig - a kifizetés napjáig - a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot köteles fizetni a felperesnek.

Az ítélet tábla mindezekre tekintettel a Pp. 253. §-a (2) bekezdésének III. fordulata alapján a törvényszék ítéletét - a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdőidőpontja és számításának a módja vonatkozásában - részben megváltoztatta, továbbá szövegezésében is pontosította, mert az első fokú ítélet rendelkező része nem tartalmazta, hogy az alperes mikor és milyen magatartással sértette meg a felperes testi épségéhez fűződő személyiségi jogát.

Másodfokú eljárási költségként a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díja, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. §-a (3) bekezdésének c) pontján és az Itv. 46. §-ának (1) bekezdésén alapuló 48 000 Ft összegű fellebbezési illeték merült fel.

A másodfokú eljárásban pervesztesnek tekintendő alperes teljes személyes költségmentessége okán a Pp. 84. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontjai, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján mind a fellebbezési illetéket, mind pedig a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Debrecen, 2014. október 10.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál s.k. bíró, Dr. Pribula László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő